

Vårt gemensamma företagande

Arbetsmaterial för företagande i kompanjonskap

VÅRT GEMENSAMMA FÖRETAGANDE

Arbetsmaterial och diskussionsunderlag för kompanjoner som skall skriva kompanjonavtal

Att driva företag i kompanjonskap kan vara positivt av många skäl. Man kan kombinera olika kunskaper och erfarenheter, ge varandra stöd i ett krävande arbete, och vidga kontaktnätet.

Trots de fördelar det kan vara med kompanjonskap så finns det ändå skäl att tänka på de nackdelar som kan finnas t.ex. i form av risk för konflikter längre fram. Ordentliga diskussioner mellan kompanjonerna i god tid före start kan klargöra om man verkligen har samma synsätt på hur företaget skall drivas. Dessa diskussioner bör vara systematiska och leda till att man skriver ner vad man är överens om och sedan låter det styra det kompanjonavtal eller aktieägaravtal som skall upprättas.

Använd detta arbetsmaterial som en checklista och ett hjälpmedel för Era diskussioner, kompanjonerna emellan.

Tag med det ifyllda arbetsmaterialet när ni skall träffa jurist, försäkringsombud, ekonomirådgivare etc. för att fastställa kompanjonavtalet eller aktieägaravtalet.

Synpunkter på arbetsmaterialet kan du lämna till ake.olsson@almi.se eller elin@owman.se

För aktiebolag gäller att ett särskilt dokument, bolagsordning, skall finnas. Bolagsordningen kommer att vara offentlig medan aktieägaravtalet endast behöver vara känt för ägarna. Tillsammans med juristen kommer ni fram till vad som skall stå i bolagsordningen respektive aktieägaravtalet. Frågeställningarna nedan gäller båda dokumenten.

Företagets namn	Org.nr.
Företagsform	Företagets säte

Delägarnamn	Personnummer
Bostadsadress	Bostadstelefon
Postnr och ort	Mobiltelefon
Delägarnamn	Personnummer
Bostadsadress	Bostadstelefon
Postnr och ort	Mobiltelefon
Delägarnamn	Personnummer
Bostadsadress	Bostadstelefon
Postnr och ort	Mobiltelefon
Delägarnamn	Personnummer
Bostadsadress	Bostadstelefon
Postnr och ort	Mobiltelefon

.....
.....
.....
.....
.....

Styrelseledamöter

Vilka skall ingå i styrelsen? Skall externa ledamöter ingå? Hur många styrelseledamöter skall det vara? Oftast är det bra och till och med nödvändigt att ha en eller fler externa ledamöter som tillför kompetens. Vilka kompetensområden behövs för att komplettera delägarnas egna? Det kan vara allmänt företagskunnande, speciellt bransch-kunnande, ekonomiinriktning etc. Känner ni personer som skulle passa? Ett annat skäl för att det skall finnas en oberoende person i styrelsen är att det kan vara en medlande faktor vid konflikttendenser.

Val av revisor och räkenskapsår

Är delägarna överens om revisor? **Aktiebolag** måste ha en auktoriserad eller godkänd revisor. Skall räkenskapsåret vara kalenderår, 1/1-31/12, eller brutet räkenskapsår, med bokslutsdag den 30/4, 30/6 alternativt den 31/8?

Mindre **Handelsbolag** behöver ingen av Revisorsnämnden auktoriserad eller godkänd revisor men kan ändå ha det för att få en kunnig rådgivare. Kunniga rådgivare kan man emellertid också finna bland Redovisningskonsulter. Delägarna bör vara överens om valet av ekonomisk rådgivare. För handelsbolag skall räkenskapsåret vara lika med kalenderår.

Arbetsfördelning

Diskutera noga förväntningar och uppfattningar om hur arbetet i företaget skall bedrivas och vad respektive kompanjon skall ha för arbetsområde eller arbetsuppgifter. Anteckna vad ni kommit fram till!

Vem beslutar om vad? Vem skall vara firmatecknare?

Det kan vara rationellt att fördela olika slags beslut mellan sig (effektivitetsskäl). Samtidigt minskar det naturligtvis den löpande kännedomen om vad som händer och alla kompanjoners inflytande på utvecklingen (demokratiskäl). Det är förstås möjligt att styra genom regelbundna styrelsemöten eller delägarmöten och däremellan lämna åt en att bestämma - VD. Även i detta fall måste riktlinjer ges för vad som skall beslutas av styrelse-/delägarmöte.

Är man två eller tre kompanjoner med avgränsad arbetsinriktning kan det kännas naturligt att dela in i beslutsområden. Man kan

kombinera med att ange beloppsgränser för vad som kan beslutas av enskild delägare och vad som skall föras till gemensamma beslut. Beslutsområden och beloppsgränser kan både avse inköp och förhållanden som har med försäljning att göra, t.ex. att lämna en offert.

Notera beslutsområden och beloppsgränser ni kommit överens om! Vem skall företräda företaget utåt i kontakt med kunder, leverantörer, bank, kommun etc., dvs. vem **tecknar bolagets firma**? Skall en VD utses?

Arbetstider

Det är viktigt att kompanjonerna har en gemensam uppfattning om vilken arbetsinsats som skall göras och hur den skall ersättas. Hur strikt skall man hålla sig till normal arbetstid? Skall ytterligare arbetstid förekomma? Skall arbetstiden alltid vara lika för delägarna? Skall olika arbetsinsatser ge olika ersättning från företaget? Skall arbetstiden ses på ett särskilt sätt under uppbyggnadsskedet för företaget? I så fall, när inträffar den tidpunkt då förhållandena är normala? Skall man ha godkännande av övriga kompanjoner då man vill ta ledigt?

Det här kan tyckas vara bagatellartade frågor, men det är ofta bagateller som i praktiken skapar irritation och frestar toleransgränserna. Diskutera igenom detta så att ni vet varandras åsikter. Anteckna!

Arbetsersättning. Lön

Vilken arbetsersättning siktar ni som arbetande delägare på att ta ut? Skall det t.ex. vara samma nivå som i tidigare anställning, ersättning i nivå med vad som är vanligt för företagare i branschen eller annat?

Skall det vara lika ersättning för alla delägare? I aktiebolag och ekonomisk förening är ersättningen lön, i handelsbolag och kommanditbolag ägaruttag.

Skall ni försöka ta ut ersättningen redan från start eller skall ni vänta till en viss datum eller kanske till dess företaget ger en viss fastställd vinstnivå, soliditetsnivå eller annat? Vilken skall i så fall denna nivå vara?

Om någon av delägarna har Starta Eget - bidrag, avgångsersättning eller annan ersättning, vill ni att det skall innebära att enbart övriga delägare tar ut ersättning från företaget?

Andra förmåner eller ersättningar

Finns det andra förmåner som deltagarna ämnar tillgodogöra sig? En sådan förmån kan vara premie för pensionsförsäkring. Tänker delägarna använda sina privata bilar och ta ut milersättning? Vilken nivå skall det vara på ersättningen? Skall det vara i branschen gängse ersättning eller enbart den av skattemyndigheten fastställda "skattefria".

Ersättning för insatt kapital

Skall insatt kapital i aktiebolag medföra utdelning? Hur skall situationen vara i företaget för att utdelning skall komma ifråga? (Observera de skatteregler som gäller för utdelning)!

Skall överskott i Handelsbolaget fördelas efter varje delägares insatta belopp, helt eller som komplettering till ersättning för arbetsinsats? Skall ersättning t.ex. först utgå som ränteersättning för insatt kapital varefter överskott fördelas som arbetsersättning? Vilken ränteprocent skall det i så fall vara? Se även avsnittet om hur förluster skall fördelas!

Ansvar och säkerheter

I **aktiebolag** kan personligt betalningsansvar uppkomma om skatter och avgifter inte finns på skattekontot på förfallodag. Vidare kan personligt betalningsansvar uppkomma om aktiebolagslagens regler inte följs när aktiekapitalet förbrukats till mer än hälften. I övrigt är det aktiekapitalet som utgör det ansvarsbelopp som delägarna riskerar. Förutom detta kan delägarna ha ställt privata säkerheter för lån i bank eller annat kreditinstitut. Det kan vara pantbrev i villa eller borgen. Skall dessa säkerheter vara lika eller skall delägarna ställa olika säkerheter? Om det blir problem och säkerheterna skall utnyttjas för kreditgivarens räkning kan det tänkas att pengarna hämtas från den delägare som är ekonomiskt starkast.

I **handelsbolag** finns hela tiden delägarnas fulla ansvar för de åtaganden som delägarna gör för bolaget. Inskränkningar i ansvaret för vad övriga delägare gör kan noteras senare i detta arbetsmateriel och sedan skrivas in i kompanjonavtalet. Delägarna riskerar naturligtvis det insatta kapitalet. Om det dessutom finns lån så kanske det också har ställts privata säkerheter. Skall delägarna ställa likvärdiga säkerheter till långgivaren? Om det blir betalningsproblem och långgivaren begär betalning från den delägare som är ekonomiskt mest stark eller har bästa säkerheten, kommer denne då att kunna begära ersättning i sin tur från de andra delägarna.

Anställningsavtal

Delägarna i aktiebolaget är anställda. Skall anställningsavtal upprättas mellan bolaget och delägarna? Oftast är även medlemmarna i den ekonomiska föreningen anställda. Vad skall ingå i anställningsavtalet? Vanliga uppgifter är förtydligande att det är en tillsvidare - anställning, arbetsuppgifter, personuppgifter, tillträdesdag, uppsägningstider, lön- och anställningsvillkor, organisationsfrågor (facklig tillhörighet), semesteruppgifter.

Hur ska eventuella förluster delas

Skall förluster delas lika mellan kompanjonerna i handelsbolag eller skall förluster fördelas i förhållande till insatt kapital?

Om det behövs nytt kapital i handelsbolaget eller aktiebolaget, skall kompanjonerna i så fall sätta in kapital i proportion till deras andelsinnehav (HB) respektive aktieinnehav?

Ett val som delägare i bolag kan stå inför vid dålig lönsamhet är om verksamheten skall fortsätta eller likvideras (avvecklas under ordnade former utan konkurs). Skall det fortsätta kan det behövas nytt kapital. Vad ska hända om parterna inte kan enas om huruvida likvidation eller förlusttäckning ska ske? Ska i så fall bolagets revisor/ekonomiske rådgivare avgöra eller ev styrelse? Ska part som vägrar medverka till förlusttäckning vara skyldig att hembjuda (erbjuda mot ersättning) sina aktier eller andelar till övriga delägare? Observera att det krävs en kvalificerad rådgivare i den beskrivna situationen.

Styrelse-/delägarmöte

Styrelse avser aktiebolag och ekonomisk förening. Ange hur ofta ni skall ha styrelse-/delägarmöte! Vad skall behandlas av mötet? Ange punkter som er dagordning för mötet alltid skall innehålla! (Se förslag nedan!) Vilket slags protokoll skall föras vid mötena! Skall det var enkla stolpanteckningar eller **protokoll** med parternas underskrift? Hur många ledamöter/delägare skall vara närvarande för att besluten skall vara gällande? Vem skall vara ordförande för delägarmötena? Finns en styrelse finns automatiskt en ordförande.

Vid långvarig sjukdom

Om en delägare på grund av långvarig sjukdom inte kan delta aktivt i verksamheten kan det bli nödvändigt att han/hon ger möjlighet åt övriga kompanjoner att lösa in andelar respektive aktier. Delägarna måste komma överens om hur lång tid som ska förflyta innan övriga delägare skall få möjlighet att lösa in den sjuke kompanjonens andelar. Dessutom måste man ange hur andelens värde ska värderas samt hur betalning ska ske.

Hembudsskyldighet av aktier

Hembudsskyldighet innebär att man blir skyldig att erbjuda övriga delägare att lösa in aktierna eller andelarna om man vill sälja dem eller om man råkar ut för t.ex. långvarig sjukdom. Skall det finnas undantag, t.ex. för överlåtelse till släktingar? Hur skall betalningen gå till? Hur lång betänketid skall inlösande kompanjon ha, dvs. när får hembjudande kompanjon sälja till annan person? Angående beräkning av aktiens/andelens värde se under rubriken "Värdering".

Förvaring av aktier. Pantsättning av aktier

Ska aktierna deponeras i bankfack, hos tredje part eller någon annanstans? Man bör helst förvara aktierna på ett ställe där styrelsen bara har gemensamt tillträde.

Aktieägare bör inte ha rätt att pantsätta aktier, t.ex. för privata lån, utan samtliga delägares skriftliga godkännande.

Avtalsbrott och skadestånd

Vad skall gälla vid brott mot kompanjonavtalet?

